

Raadsinformatiebrief

Nr. :
Reg.nr. : 12.0192
B&W verg. : 14-02-2012

Onderwerp: Duurzaamheidstoets gemeentelijke investeringen

1) Status

In het licht van de actieve informatieplicht informeren wij U over de stand van zaken met betrekking tot de beleidsuitvoering.

2) Samenvatting

Dit voorstel betreft het instellen van een z.g.n. duurzaamheidstoets, voor alle beslissingen over investeringen. Het doel van de toets is om beslissingen te toetsen aan het door de gemeente vastgestelde duurzaamheidsbeleid, zoals beleid op het gebied van energiebesparing, water, duurzaam inkopen en luchtkwaliteit. De toets geldt voor alle beslissingen over investeringen vanaf €150.000, die genomen worden door de sectordirecties, het AMT, ons College en de Raad. De toets gaat niet over wettelijke verplichtingen op het gebied van milieu.

3) Aanleiding

De Raad heeft bij de vaststelling van de begroting 2010 in een motie dd 10 november 2009 verzocht om de mogelijkheden van een duurzaamheidstoets voor projecten in het Structuurfonds te onderzoeken. In de brief van 1 december 2010 is een rapportage toegezegd waarin "voor alle fysieke projecten uit het structuurfonds per besluitvormingstraject een integrale kwalitatieve duurzaamheidsparagraaf wordt voorgesteld die alle wettelijk verplichte onderdelen en ons eigen duurzaamheidsbeleid helder verantwoord. Voor het Structuurfonds kan daar per besluitvormingsfase (verkenning, planstudie, uitvoering) - invulling aan gegeven worden". Deze notitie gaat in op de wijze waarop we deze gevraagde duurzaamheidstoets in het licht van het bestaande beleid willen vormgeven.

De motie sluit uitstekend aan bij het coalitieakkoord, waarin duurzaamheid één van de vier pijlers is. De duurzaamheidstoets is een instrument voor het daadwerkelijk realiseren van duurzaamheidsambities.

We hebben een pragmatische "duurzaamheidstoets gemeentelijke investeringen" kortweg duurzaamheidstoets opgesteld. De toets wordt gebruikt bij de gemeentelijke projecten in de sfeer van gebouwen, grond-weg- en waterbouw en inkoop van goederen en diensten. De gemeente fungeert hierin als opdrachtgever en dat biedt de mogelijkheid om duurzaamheid vanaf de start van een project vorm te geven.

We gaan de duurzaamheidstoets invoeren bij alle relevante raadsvoorstellen binnen het structuurfonds zodat bij de besluitvorming de raad inzicht krijgt in de mate waarin aan de duurzaamheidsaspecten die zijn vastgesteld in gemeentelijke beleid is voldaan. Daarnaast zal de duurzaamheidstoets worden ingezet bij de grote projecten binnen het investeringsplan en onderhoudsfonds die door de raad gemandateerd zijn aan het college. Het instrument wordt zo ook ingezet voor de voorstellen voor de directies van de sectoren en de voorstellen voor het Ambtelijk managementteam, voor zover deze betrekking hebben op gebouwen, grond-weg- en waterbouw en duurzaam inkopen. Van de gemeentelijke projecten is in bijlage 2 een eerste inventarisatie gegeven met een indeling naar soort project (gebouwen, grond- weg- en waterbouw, leveringen en diensten). Door de grens te leggen op € 150.000 verwachten we alle projecten met enige impact te zullen toetsen.

De voorgestelde duurzaamheidstoets is nadrukkelijk niet bedoeld om de bestaande integrale afweging die ontwikkeld is voor de planvorming (o.a. ruimtelijke afweging, toetsing van het wettelijke kader in bouw en milieu-regelgeving etc) dunnetjes over te doen. Wettelijke duurzaamheidseisen worden getoetst bij de ontwikkeling van een bestemmingsplan en bij de toetsing van een bouwplan De Duurzaamheidstoets geeft inzicht in de realisering van de door de raad vastgestelde duurzaamheidsambities.

De duurzaamheidstoets toetst dus:

Wel:

- Gemeentelijk vastgestelde duurzaamheidsdoelstellingen;
- de projecten waarbij de gemeente de investeerder of opdrachtgever is (geheel of gedeeltelijk), of subsidient.

Niet:

- Wettelijke duurzaamheidseisen;
- Projecten of anderszins raadsbesluiten waarbij de gemeente geen opdrachtgever of investeerder is.

Financiële consequenties

Een duurzaamheidsdoelstelling kan in een aantal gevallen kostenneutraal worden gerealiseerd, maar vaak zal er extra moeten worden geïnvesteerd. Inzicht in de financiële consequenties van duurzaamheidsambities voor een specifiek project zullen in de financiële paragraaf zichtbaar worden gemaakt. Financiële ruimte kan een beslissende factor zijn in de mate waarin de duurzaamheidsambities gerealiseerd kan worden. Inzicht in de totale financiële consequenties zijn belangrijk om een integrale afweging te kunnen maken over het voorstel. Naast de investeringskosten spelen daarom zaken als terugverdientijden en de totale kosten gedurende de levenscyclus (total cost of ownership) een rol.

Nieuw beleid

Als er nieuw gemeentelijk duurzaamheidsbeleid wordt vastgesteld, zullen de criteria die hieruit voortvloeien voor gemeentelijke projecten worden toegevoegd aan de duurzaamheidstoets waardoor het een levend instrument blijft.

Opbouw notitie

Eerst worden de drie hoofd thema's op het gebied van duurzaamheid beschreven (sociaal, ecologisch en economisch). Daarna schetsen we het bredere perspectief van duurzaamheid aan de hand van de nieuwe ontwikkelingen en wat de gemeente hiermee kan doen. De duurzaamheidstoets beperkt zich tot vastgesteld gemeentelijk beleid. Als laatste hebben we enkele procesinstrumenten beschreven die kunnen helpen bij vernieuwingen op het gebied van duurzaamheid.

In bijlage 1 van deze notitie is de eigenlijke toets toegevoegd.

4) Thema's duurzaamheid

Duurzaamheid is te onderscheiden in drie thema's: sociale duurzaamheid, ecologische duurzaamheid, en economische duurzaamheid. In grote lijnen gaat het daarbij om de volgende aspecten:

Sociale duurzaamheid **People**

- samenhang met en participatie van de directe omgeving
- veiligheid, hinder en gezondheid voor de directe omgeving
- maatschappelijk verantwoord ondernemen naar personen met een afstand tot de arbeidsmarkt maar ook naar zaken als mensenrechten, kinderarbeid, corruptie politieke inmenging e.d.
- kunst en cultureel erfgoed (voor zover van toepassing)

Ecologische duurzaamheid **Planet**

- sober en doelmatig bouwen o.a. door middel van intensief/dubbel en flexibel ruimtegebruik
- materialisatie/grondstoffen en energie, aanleg en inrichting en beheer via duurzaam bouwen-systeem
- natuur/groen/landschap, aansluiten op structuur en versterken door middel van ontwerp/inrichting
- klimaatadaptief, de compacte en leefbare stad
- bodem/water/lucht-benadering vanuit een oogpunt van preventie en duurzame inzet (grondbalans, integraal waterbeheer, beperking luchtbelasting).

Economische duurzaamheid **Profit**

- arbeidsparticipatie
- kennis/innovatie
- economische structuur stad/regio en inzet streekproducten (voor zover van toepassing)

In de voorgestelde duurzaamheidstoets wordt vooral ingegaan op de sociale duurzaamheid en de ecologische duurzaamheid.

5) Duurzaamheid: wat is al in gemeentelijk beleid vastgelegd?

1. Sociale duurzaamheid:

Sociale duurzaamheid in de zin van social return is in beleidsregels vastgelegd. Eind 2006 is een start gemaakt met het uitrollen van Duurzaam Inkopen. Vanaf 2008 is Sociaal Inkopen i.c. Social Return (inschakeling sociale werkbedrijven, werkloze werkzoekenden, WSW-gerechtigden en leerling-werkplekken, bevorderen regionale werkgelegenheid) aan het protocol Aanbesteden toegevoegd. Bij inkoop van producten en diensten wordt vanuit maatschappelijk verantwoord ondernemen ook rekening gehouden met mensenrechten, kinderarbeid, corruptie politieke inmenging e.d.

2. Ecologische duurzaamheid

De ecologische duurzaamheid is terug te vinden in de belangrijkste milieubeleid thema's zoals lucht, water, bodem en energie. We richten ons wat betreft de ecologische duurzaamheid op de definitie van Bruntland: *Zodanig gebruik van natuurlijke hulpbronnen, dat toekomstige generatie er op gelijke wijze gebruik van kunnen maken als wij.* Hieronder een korte opsomming van grote en kleine successen in de afgelopen periode.

Gebouwen

- De nieuwbouw van de Afvalstoffendienst heeft geheel in het teken gestaan van een duurzame, klimaatneutrale opzet. Het concept van de BBS Nieuw Zuid (Meerendonk) is een pilot Passief Bouwen.
- Bij de ontwikkeling van de BBS Nieuw Zuid, Mytyschool Gabriël, Kindcentrum De Hoven, Kameleon West en de Sport&Jeugdcluster Engelen zijn extra eisen gesteld ten aanzien van energie en duurzaam bouwen.
- Bij renovatie gelden extra ambities waartegenover extra bijdragen worden gesteld, zoals bij de renovatie in 2010/2011 van een 12-tal scholen (Oberon, Opstap, Aventurijn, De Vlek, Gandalf, Merlijn, De hoeven, Madelief, Aquamarijn, De Rietlanden, de Bron) en de vm. Manege aan de Hekellaan. Voor projecten in de pijplijn zijn evenzeer extra ambities in beeld zoals voor de parkeergarage Stadswalzone, stadsbibliotheek, BBS Boschveld, BBS Kruiskamp Noord en Zuid.

- Grond-, weg- en waterbouw (gww) -

Met de Groote Wielen met o.a. de watermachine is een nieuwe slag gemaakt naar een duurzamer ontwerp van de openbare ruimte. De meeste ontwikkelingslocaties borduren op deze lijn verder, zoals het GZG-terrein, Willemspoort en kom van Rosmalen. Naast energie zijn groene daken, hergebruik en infiltratie van regenwater, de toepassing van uitsluitend FSC-hout en de uitsluiting van uitlogende materialen de meest voorkomende toepassingen. Maar ook duurzaam onkruidbeheer en de ontwikkeling van bijvoorbeeld (educatief) groen rondom de BBS-Nieuw Zuid zijn initiatieven voor een duurzamer gww-beleid.

- Leveringen en diensten

Op het gebied van openbare verlichting, vervoer, ict-hardware, papier, drukwerk, schoonmaak, catering worden extra ambities gerealiseerd. Voor wat betreft duurzaam inkopen zijn onder leiding van Senter Novem/Agentschap.nl voor productgroepen (gebouwen, grond-, weg- en waterbouw, beheer

openbare ruimte, vervoer en extern verblijf, apparatuur, facilitaire zaken) landelijke minimum-kwaliteitscriteria opgesteld. Dit zijn zowel milieu als sociale criteria. Extra inspanningen is gericht op enkele prioritaire gebieden, zoals op energie en integraal waterbeheer.

Een nieuw plan van aanpak openbare verlichting is u aangereikt, de Groote Wielen kent een fietspad op zonne-energie, het wagenpark kent toepassingen voor elektrisch rijden en aardgas, de windmolen Treurenburg is operationeel, het transferium De Vliert heeft gedimd licht en de gemalen hebben voorzieningen voor beperking van de toerentallen. We kennen een terughoudend strooibeleid bij gladheidsbestrijding en borstelen bij onderhoud van de verharding in plaats van spuiten.

6) Nieuwe ontwikkelingen

De ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid gaan snel. Dit heeft tot gevolg dat voor de allernieuwste ontwikkelingen vaak de “voorloperprijs” betaald moet worden. Het overstapmoment – naar een meer duurzame ontwikkeling- wordt dus ook bepaald door het actuele prijsniveau, dat bij meer algemeen gebruik snel zakt.

Omdat de toets zich richt op vastgesteld gemeentelijke beleid betekent dat vernieuwende concepten op dit moment nog niet in de duurzaamheidstoets terug te vinden zijn. De toets geeft immers inzicht in het bestaande beleid. We vinden het wel belangrijk om de belangrijkste thema's hier te beschrijven en hun relatie met de gemeentelijke taakvelden en beleidsdocumenten te benoemen.

Per thema zullen we kort aangeven hoe deze in ons huidige duurzaamheidsbeleid past. We willen hiermee duidelijkheid bieden over begrippen die nu vaak in de publieke discussie genoemd worden.

Klimaatneutraal en Smart Energy Cities

In 2008 heeft de raad vastgesteld dat de stad klimaatneutraal moet worden in 2050. Voor de eigen organisatie hebben we besloten al in 2020 klimaat neutraal te zullen zijn. Dat wil zeggen dat alle energie voor onze gebouwen, scholen, sportzalen, openbare verlichting en voor transport uit duurzame bronnen in de stad komt. Dat kunnen we bereiken door energiebesparing en met het opwekken van duurzame energie. Ieder nieuw gemeentelijk gebouw klimaatneutraal bouwen is op dit moment helaas nog niet mogelijk. De energiebesparingsdoelen op gebouwniveau zijn opgenomen in de duurzaamheidstoets. Wat klimaatneutraal betekent voor GWW is nog niet concreet ingevuld.

De opgave om klimaatneutraal te worden vraagt de komende jaren om energie besparen, duurzame energie opwekken en om efficiënt energie gebruiken. Efficiënt energie gebruiken wordt Smart energy genoemd. Met name bij het gebruik van duurzame energie is Smart Energy van belang. Het opwekken van duurzame energie is niet altijd te sturen. Als het hard waait of de zon fel schijnt , leveren windturbines en zonnepanelen veel stroom. Is het windstil of donker, dan wordt er geen stroom geproduceerd. Omdat het aanbod aan duurzame energie niet te sturen is, moet de afname worden gestuurd door het ontwikkelen van ‘slimme netwerken’ (ook wel Smart Energy Cities genoemd). Dat kan er voor zorgen dat stroom wordt gebruikt op het moment dat er geproduceerd wordt. Bijvoorbeeld voor het opladen van elektrische auto's en het gebruik van wasmachines. Het ‘slimme netwerk’ laad de auto op en zet de wasmachine aan op het moment dat er groene stroom wordt geproduceerd.

Wij hebben op 13 september 2011 besloten dit onderwerp verder uit te werken in samenwerking met de deelnemers aan het Bossche Energieconvenant. Het komende jaar wordt uitgewerkt hoe we een

proeftuin kunnen ontwikkelen in de stad. Het concept Smart Grid / Smart Energy City is (uiteraard) nog niet verwerkt in de duurzaamheidstoets.

Smart Energy is een middel om op slimme en efficiënte manier om te gaan met duurzaam opgewekte energie. De doelstelling duurzame energie, vastgesteld in het klimaatplan, is 20% opgewekte duurzame energie in 2020. Er wordt al enige duurzame stroom opgewekt met o.a. de windturbine Treurenburg en het zonne-dak van de afvalstoffendienst.

Vervolg:

Het Energie- en klimaatprogramma dat de raad in 2008 heeft vastgesteld loopt tot en met 2015. In de eerste helft van 2012 zullen we de raad een korte actualisatie van het programma ter vaststelling voorleggen, voor de periode 2013-2015.

Duurzame mobiliteit

Mobiliteit is cruciaal voor het economisch en sociaal functioneren van de stad. Mobiliteit heeft door uitstoot, ruimtebeslag en geluid ook negatieve effecten op leefbaarheid en duurzaamheid van de stad. Duurzame mobiliteit betekent dat we vervoer van mensen en goederen duurzaam organiseren.

Hiervoor volgen we de lijnen:

1. vermijden van onnodig vervoer,
2. stimuleren van alternatieve vormen van vervoer zoals openbaar vervoer, fiets en meer efficiënte stadsbevoorrading en deelautosystemen;
3. Schonere aandrijftechnieken zoals elektriciteit en groen gas waarbij kansen liggen in het openbaar vervoer, zakelijk gebruik en de gemeentelijke organisatie.

Duurzame mobiliteit is naast het stimuleren van deeloplossingen ook het verleiden tot het gebruikmaken van een waaier van op elkaar aansluitende duurzame vormen van vervoer. Duurzame mobiliteit geeft invulling aan diverse beleidsdoelstellingen zoals bereikbaarheid (koersnota), CO2 neutraal 's-Hertogenbosch en luchtkwaliteit.

Elektrisch rijden is één van de speerpunten binnen ons duurzaamheidsbeleid wat leidt tot veel nationale en internationale aandacht en nieuwe projecten. Deze projecten worden uitgevoerd met veel bedrijven en maatschappelijke organisaties. De experimentenfase is nog in volle gang waarbij vooral informatie wordt vergaard over haalbaarheid, duurzaamheid, kopieerbaarheid en opschaalbaarheid. Hierdoor zorgen we er voor dat in 's-Hertogenbosch de kansen worden benut om duurzame mobiliteit een stap verder te brengen.

Vervolg:

In 2012 wordt een Visie duurzame mobiliteit aan de raad voorgelegd.

Integrale duurzaamheid / integraal ontwerp / duurzame stedelijke ontwikkeling

Omdat er veel nieuwe ontwikkelingen op dit gebied zijn en de gemeente op het gebied van integrale duurzaamheid geen actueel vastgesteld beleid heeft willen we hiervoor een concreet beleidsplan ontwikkelen. Ontwikkelingen zoals Cradle to cradle, duurzaamheidspakketten zoals Bream en GPR en concepten zoals integraal ontwerp, en total cost of ownership (zie onder) zullen we hierin aan de orde laten komen. We verwachten in 2013 een voorstel aan de raad te kunnen voorleggen.

Grote stappen in duurzaamheid kunnen worden gehaald met een integrale benadering. Bijvoorbeeld in ontwerp van een gebouw, stedenbouwkundige opzet van een wijk, locatiekeuze en allerlei andere

beleidsmatige keuzes. Bijvoorbeeld: door goed ontwerp van een gebouw kan een forse energiebesparing worden gehaald, zodat er minder besparingsmaatregelen nodig zijn. Of door functiemenging intensief ruimtegebruik kunnen parkeerplaatsen en openbaarvervoer veel intensiever en rendabeler (en dus duurzamer) worden gebruikt.

Dit soort aspecten worden binnen de gemeente toegepast in de planontwikkeling. De mate waarin het wordt toegepast is het resultaat van een integrale afweging. Binnen het beschikbare budget wordt per project een afweging gemaakt welke aspecten wel en niet worden toegepast.

Vervolg:

Actualiseren beleid in 2013.

Duurzaam inkopen

Over duurzaam inkopen zijn landelijk afspraken gemaakt tussen Rijk en gemeenten. 's-Hertogenbosch neemt hieraan deel en heeft als doel 100% duurzaam inkopen in 2015. Dat wil zeggen dat 100% van de gemeentelijke inkoop voldoet aan de duurzaamheidsinkoopcriteria van het Rijk. Uit een landelijke evaluatie van KPMG van deze afspraken blijkt dat de duurzaamheidsinkopen afspraken maar in beperkte mate leiden tot meer duurzamer inkopen.

Vervolg:

In het komende jaar zullen we nagaan of de ambities duurzaam inkopen verhoogd kunnen worden, wat de consequenties zijn en hierover een beslissing nemen.

Proces-instrumentarium binnen duurzaamheid

Naast inhoudelijke kansen zijn er ook meer en meer processen die genoemd worden om in de maatschappij duurzaamheid verder te stimuleren. Daarbij is het duidelijk dat niet alles via regels af te dwingen is. Een deel kan via onderlinge afspraken ook zorgen voor een meer duurzame maatschappij. Ook kan door een andere aanpak van de manier waarop we kosten en baten nu verdelen zorgen voor een stimulering van de uitrol van duurzaamheidsprojecten. Deze instrumenten worden ingezet en zullen dus niet perse leiden tot beleidsafspraken die door de raad vastgesteld zullen worden. Ze (zullen) zijn daarom ook niet opgenomen in een duurzaamheidstoets.

Green deals

Green deals – partijen bij elkaar brengen, elkaar laten versterken, afspraken maken over duurzaamheid – zijn hét instrument om verduurzaming van de stad te bereiken. We hebben intussen met veel partijen hierover afspraken gemaakt. Bijvoorbeeld met projectontwikkelaars in ontwikkelingsovereenkomsten, met de woningcorporaties in de prestatieafspraken, met bedrijven in het Bossche energieconvenant. Om meer inzicht te geven in de gemaakt afspraken worden deze als onderdeel in de duurzaamheidstoets meegenomen.

Total cost of ownership

De kosten gaan voor de baat uit. Besparingen op de kosten in de exploitatiefase door het nemen van duurzaamheidsmaatregelen bieden vaak de mogelijkheid om eventuele meerkosten te financieren.

Met name voor energiebesparingsmaatregelen geldt dat lagere energielasten tijdens het gebruik van een gebouw of voorziening benut moeten worden voor de financiering van de maatregelen. In de praktijk moeten daarvoor administratieve, organisatorische en juridische drempels worden genomen. Het is tenslotte vaak zo dat de partij die de investeringen draagt niet dezelfde is als die de energierekening betaalt.

Wij bieden u dit stuk ter informatie aan.

Stellers : Erwin Bosch en Frits Staats
Tel. : (073) 615 50 62
E-mail : e.bosch@s-hertogenbosch.nl

Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,
De secretaris, De burgemeester,

mr. drs. I.A.M. Woestenberg

mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Bijlagen: duurzaamheidstoets gemeentelijke investeringen

Bijlage 1:

Duurzaamheidstoets gemeentelijke investeringen

Het doel van de duurzaamheidstoets is het toetsen van de grote projecten uit het structuurfonds ten behoeve van de raad en de projecten die onderdeel uitmaken van het investeringsplan en de projecten die vallen onder de inkooptrajecten en de onderhoudsprogramma's ten behoeve van ons college aan het duurzaamheidsbeleid van de gemeente. Alle projecten vanaf € 150.000 worden getoetst. De toets is ontwikkeld voor bouwprojecten, voor grond- weg en waterbouw en voor inkoop.

Het gaat in de voorgestelde duurzaamheidstoets niet om wettelijke (milieu/duurzaamheids) eisen. Wettelijke eisen (bouwbesluit, wet Milieubeheer e.d.) worden getoetst in de bestaande bouwplantoetsing en de procedures van het bestemmingsplan.

De toets is een middel om inzichtelijk te maken in hoe verre een project voldoet aan de eigen – aanvullende - gemeentelijke ambities zoals die in beleid door de raad zijn vastgesteld. Of en in hoeverre de duurzaamheidsambities worden gerealiseerd is altijd een afweging die per project wordt gemaakt. Uiteraard is het beschikbare budget daar een belangrijke factor in. Door de duurzaamheidstoets wordt inzichtelijk gemaakt welke duurzaamheidsambities wel of niet worden gerealiseerd.

Wat is (eenvoudig) toetsbaar?

Relatief eenvoudige zaken zoals materiaalgebruik en energie zijn toetsbaar in een eenvoudige tabel, met eenduidige antwoorden zonder toelichting. Deze zijn opgenomen in de duurzaamheidstoets.

Duurzaamheidsaspecten die terugkomen in het ontwerp en in keuzes over het hele plan vragen meer toelichting. Voorbeelden zijn keuze van de locatie en ontsluiting, intensief ruimtegebruik, koel bouwen met bouwmassa en zonwering, zongericht verkavelen etc. Deze aspecten worden in de toets beschreven, maar er kan niet met een eenvoudig ja of nee worden aangegeven in hoeverre voldaan wordt aan de gemeentelijke ambities.

Bijgaand schema laat zien voor welke type projecten en welke onderdelen van het wettelijk en gemeentelijk beleid terug te vinden is in de voorgestelde duurzaamheidstoets.

type project	Wettelijke duurzaamheids-eisen	Gemeentelijke duurzaamheidsbeleid/ambities	
		Niet	Wel
	Niet Opgenomen in de duurzaamheidstoets gemeentelijke investeringen	Niet Opgenomen in de duurzaamheidstoets gemeentelijke investeringen	Wel opgenomen in duurzaamheidstoets gemeentelijke investeringen
Inkoop materialen diensten	----	-----	Duurzaam inkopen
Realiseren gebouw	O.a. Bouwbesluit, bouwstoffenbesluit, ...	O.a. Intensief ruimtegebruik, functie-menging e.d.	Water, Duurzaam materiaal gebruik, Energie
Realiseren Grond weg en waterbouw	O.a. Bouwstoffenbesluit, bodem bescherming		Duurzaam materiaal gebruik , gesloten grondbalans
Plan voor ruimtelijke ontwikkeling	O.a. hinder (geluid, stank e.d.), veiligheid,	O.a. Intensief ruimtegebruik Zongericht verkavelen,	

Werkwijze: wie vult de toets in?

Dit document vormt een vaste bijlage bij de beoogde type plannen die aan de raad (structuurfonds) of college cq, sectordirectie en AMT worden aangeboden. De toets wordt ingevuld door de projectleider en/of de steller van het voorstel. De Afdeling Milieu kan hierover desgewenst adviseren.

Duurzaamheidstoets Gemeentelijk investeringen Onderdeel Gebouwen

Onderwerp en documenten	Vastgesteld In de raad in	Aanvullend gemeentelijk duurzaamheidsdoel	Doel gehaald	Toelichting indien niet gehaald / gerealiseerd
Energie Energie- en klimaat-programma 2008-2015	2008	Gemeentelijke gebouwen klimaatneutraal in 2020 25% tot 75% energiebesparing bij nieuwbouw	Ja / nee Ja / nee	
Materiaal gebruik Herijking duurzaam bouwen convenant	2003	Uitsluitend FSC hout toepassen Uitsluitend niet-uitlogende materialen toepassen (geen lood, koper, zink)	Ja / nee Ja / nee	
Water Waterplan	2009	Hemelwater wordt geïnfiltreerd of afgevoerd naar oppervlaktewater	Ja / nee	
Lucht Plan van aanpak Luchtkwaliteit	2008	Bij blootgestelden verdere verlaging van de norm	Ja / nee	
Duurzaam inkopen Social return bij inkoopproces	2008	Aan opdrachtnemers wordt gevraagd minimaal 5% van de aanneemsom als Social Return te realiseren. Bij arbeids-extensieve opdrachten wordt gevraagd om 7% van de loonsom via Social Return te realiseren.	Ja / nee	
Protocol duurzaam inkopen	2010	Tot 2015: 75% voldoen aan duurzaam inkopen criteria van Rijk Vanaf 2015: 100% voldoen aan duurzaam inkopencriteria van het Rijk	Ja / nee	
Beschrijving van overige duurzaamheidsaspecten (zoals intensief ruimtegebruik, ontsluiting, locatiekeuze, ontwerp, etc. etc.):				

Duurzaamheidstoets Gemeentelijk investeringen Onderdeel Grond weg en waterbouw

Onderwerp en documenten	Vastgesteld In de raad in	Aanvullend gemeentelijk duurzaamheidsdoel	Doel gehaald	Toelichting indien niet gehaald / gerealiseerd
Materiaal gebruik Herijking convenant duurzaam bouwen	2003	Voldoen aan alle maatregelen in het nationaal pakket duurzaam bouwen grond weg en waterbouw.	Ja / nee	
Duurzaam inkopen Social return bij inkoopproces	2008	Aan opdrachtnemers wordt gevraagd minimaal 5% van de aanneemsom als Social Return te realiseren. Bij arbeidsextensieve opdrachten wordt gevraagd om 7% van de loonsom via Social Return te realiseren	Ja / nee	
Protocol duurzaam inkopen	2010	Tot 2015: 75% voldoen aan duurzaam inkopen criteria van Rijk Vanaf 2015: 100% voldoen aan duurzaam inkopencriteria van het Rijk	Ja / nee	
Beschrijving van overige duurzaamheidsaspecten (zoals intensief ruimtegebruik, ontsluiting, locatiekeuze, ontwerp, etc. etc.):				

Duurzaamheidstoets Gemeentelijk investeringen Onderdeel inkoop

Onderwerp en documenten	Vastgesteld In de raad in	Aanvullend gemeentelijk duurzaamheidsdoel	Doel gehaald	Toelichting indien niet gehaald / gerealiseerd
Duurzaam inkopen				
Social return	2008	Aan opdrachtnemers wordt gevraagd minimaal 5% van de aanneemsom als Social Return te realiseren. Bij arbeidsextensieve opdrachten wordt gevraagd om 7% van de loonsom via Social Return te realiseren	Ja / nee	
Protocol duurzaam inkopen	2010	Tot 2015: 75% voldoen aan duurzaam inkopen criteria van Rijk Vanaf 2015: 100% voldoen aan duurzaam inkopencriteria van het Rijk	Ja / nee	
Beschrijving van overige duurzaamheidsaspecten (zoals intensief ruimtegebruik, ontsluiting, locatiekeuze, ontwerp, etc. etc.):				

Bijlage 2

Enkele projecten uit structuurfonds/investeringsplan (conform begroting 2012) waarvoor de duurzaamheidstoets van toepassing is.

Gebouwendijk	Programma	Planning	toetsing
Stadsbibliotheek en stadsarchief	Structuurfonds	Planstudie 2011	Bij planstudie
Transferium Willemspoort	Structuurfonds	Planstudie 2011	Bij Planstudie
2 ^e fase Brabanthallen	Structuurfonds		
Huisvesting VMBO (versterking VMBO)	Structuurfonds	Planstudie 2012	Bij Verkenning
Nieuwbouw en uitbreiding scholen (BBS Meerendonk c.a. BBS Boschveld, BBS Kruiskamp, Herman Broerenschool, Mytyschool, Stedelijk SO ZMLK, Groote Wielen-De Hoven, Kameleon-West, St. Janslyceum, Noorderlicht, Groote Wielen-Centrum)	Investeringsplan	PvE 2010 tm 2015	Bij PvE
Parkeergarage Vonk en Vlam	Investeringsplan	PvE 2011	Bij PvE

Grond-, weg- en waterbouw	Programma	Planning	toetsing
GZG; openbare ruimte, openbaar vervoer en fietsverbindingen	Structuurfonds	Planstudie 2010	PvE uitvoering

Overige	Programma	Planning	toetsing
Fietsplan	Investeringsplan PvE	2011/2015	Bij PvE
Vervanging van auto's e.d.	Investeringsplan PvE	2011/2015	Bij PvE
Aanpassen/verbeteren binnen- en buitensportaccomodaties (w.o. kunstgras)	Investeringsplan PvE	2011/2015	Bij PvE
(Vervangings-)investerings afvalstoffendienst	Investeringsplan PvE	2011/2015	